

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva praznika vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Celje, Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Naslov za dopise: »NAPREJ«, Celje, Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 20 Din,
za izposojstvo 30 Din.

Oglaš: prostor 1×65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije za list so poštne proste.

Tri pisma iz velikega pokopališča.

Boljševiška Rusija je obljubljena dežela, v katero se obračajo hrepenče oči vseh onih, ki se po svetu dušijo pod peto kapitalističnega moloha. Kravave carjeve buržoazije v Rusiji ni več. Tam, kjer je prej gospodovala v bleisku carjevih bajonetov in nagrabljenih milijonov, je danes velikanski grob, okrog njega nešteto drugih grobov. Na tem orjaškem pokopališču pa svatuje v miru, enakosti, bratstvu in svobodi nepregledna množica zmagovalnega ruskega proletariata v senci rdeče boljševiške zastave.

Da je tako in nič drugače, vam dokazujejo naslednja tri pisma, ki jih danes priobčujemo. Prišla so direktno iz Rusije, drugo je odlomek, ki ga je obenem s tretjim objavilo glasilo nemških komunističnih anarhosindikativistov »Kommunistische Arbeiterzeitung«.

Konec maja so aretirali že četrtrič M. Spiridonova in A. Izmaijlova (znana socialrevolucionarja skrajne levice). Oba sta smela zadnji dve leti z ozirom na Spiridonovo bolezen živeti pod »režimom« domačega zapora. Kraj, kjer sta sedaj, je neznan. Kakor smo doznali, jima je namenjeno izgnanstvo v Sibirijo, ki pomeni zanj smrtno obsodbo. Tako je odgovorila boljševiška vlada na naše večkratne zahteve, naj dovoli Spiridonovu potovanje v inostranstvo.

Istočasno so v Moskvi zopet aretirali J. Majoroma, ki je bil šele pred nekaj meseci izpuščen iz zapora, kjer je trpel tri leta radi obtožbe, da je sodeloval pri atentatu na Mirbaha. Njega in pa V. Trutovskega, ki je bil ravno iz podobnega vzroka tri leta v ječi in je pred nekaj tedni poskušal samomor, ker ga niso hoteli pustiti na svobodo, so pogrnili v Pševalsk ob Tibetu (600 km od železnice, kjer vlada malarija).

S temi vred je petrograjska čeka odločila v prognanstvo tudi dvanajstorično levčiarjev — socialrevolucionarjev, in sicer v najskrajnejše kraje Rusije. Proglasili so gladovalno stavko in se odločili, da bodo tri dni po odločitvi drug

drugemu zadali smrt. Minimalni njihovi zahtevi — da jih ne sme razpršiti — je nato čeka ugodila in je sklenila vse skupaj prognati v peretominsko — koncentracijsko taborišče ob Belem morju. Ker pa člani čeki niso zaupali, so izjavili, da bodo kljub temu poskušali samomor, če jih med potjo ločijo.

Obračamo se zopet na delavce in njihove organizacije z nujno prošnjo, naj vzamejo življenje in prostost naših sodrugov pod svoje okrilje in naj z vsemi sredstvi izbojujejo za Spiridonova izhod v inostranstvo.

Delegacija leve socialrevolucionarne stranke in socialrevolucionarnih maksimalistov.

... Ljubi sodrugi, ni več mogoče dalje živeti, nobenih moči več nimamo; internacionalni proletariati prosimo pomoči. To je naše zadnje upanje, če nas bo to varalo, bomo morali poskusiti le še samomor, drugega izhoda ni.

Sodrugi in bratje! Ne pozabite Rusije! — Zahtevajte svobodo za Barona, Kabas - Tarasjuka, Novojlova in tisoč drugih ujetnikov ter prognancev! Sodrugi, ne zabite, da ne nosi odgovornosti glede reakcije samo ruska vlada, ne le komunistična stranka, temveč tudi tretja komunistična internacionala in komunistične stranke vseh dežel, katerih generalni štab je tretja internacionala; še bolj pa je odgovorna rdeča internacionala in z njo vse njene organizacije; ti niso namreč samo zamudili zahtevati od moskovskih mogočnikov, da bi nehali s svojimi grozodejstvi, marveč so jih celo bodrili in hvalili njihova dela. Stavba te internacionale stoji na kosteh in truplih ruskih revolucionarjev, v njenih kletkah pa trpe ujeti bojovníki za socialno revolucijo. Pa naj še tako pobijajo fašizem razne Klare Zetkinove, Suvarini, Radeki in enotne fronte, vsi lažejo, ker skrivajo za seboj ruski fašizem. Četudi napove dujejo enotne fronte proti buržoaziji, vsi lažejo, kajti vsi podpirajo rusko buržoazijo, da more brezvestno izkoriščati ruki proletariati. Če se sklicujejo na boj za svobodo in osvobodjenje razrednih jetnikov, iz meščanskih ječ, potem vsi lažejo, kajti oni sami blagoslovljajo rusko des-

potijo, pomagajo loviti nestrapkarske delavce, kmete, anarhiste, socialiste in jih streljati. Morali bi jim reči: Omejite svoja fašizem, sperite kri s svojih rok, spokorite se za svoje zločine s tem, da odprete političnim jetnikom nešteto ječe in jih osvobodite!

Sodrugi! — tisti dan, ko boste demonstrirali s svojo rdečo zastavo svojo moč, ko bodo na vaših praporih zapisana gesla, s katerimi boste šli v odločilni boj, ne pozabite pripisati: Komunisti vseh dežel, vi ste morilci tisočev ruskih revolucionarnih delavcev in kmetov. Komunisti, osvobodite iz ječ anarhiste in revolucionarne delavce, komunisti, vrnite Rusiji ukradeno svobodo, predno odbije maščevalna ura!

Sodrugi in bratje! Ne pozabite Rusije in njenih jetnikov, ne odrežite jim pomoči, rešite življenje ostanku v vaši veliki armadi razbite avantgarde! — Zahtevajte od svojih komunističnih strank, od strok, organizacij, ki pripadajo rdeči strokovni internacionali: Otvorjenje ruskih temnic!

Ne zabite Rusije, ki upa na vas!

Komite internacionalne delavske asociacije za branbo ruskega anarhosindikalizma.

Kdo laže?

Poleg ljudi, ki po svoje mislijo, pa po svoje tudi govorijo, so še ljudje, ki ne mislijo po svoje pa večji del trde, da vsak po svoje govori. In teh zadnjih je skoro največ na svetu v današnji dobi. Med sabo se kregajo in drug drugemu očitajo laž, sami pa v resnici ne vedo, ali govorijo resnico ali lažejo. Pravzaprav govori vsak zase resnico, drugi pa, ki ne govori tako kakor ta, laže. Ker pa je resnica le ena, ne more vsak govoriti svojo resnico, marveč le eden izmed teh mnogih ima prav.

Trmoglavost je pa tako srečna žena, da jo ljubi vsak človek, pa naj si bo v tej ali oni stvari. »Če ne priznaš, da imam jaz prav, si lažnjivec in jaz te obžalujem, da so te omrežili!« No, ker pa drugi misli, da ima on prav oziroma ker hoče na vsak način imeti on prav, skuša še s temeljitejšimi besedami dokazati svoje besede in ovreči trditve nasprot-

nika. Nikogar ni, ki bi nasprotniku priznal, da ima lahko prav in bi tudi vsak nepravilno postopal, če bi to storil. Vsak ima namreč pravico zastopati svoje stališče, če je pravilno, iz tega ozira, če pa je trdoglav, pa dela proti svojemu prepričanju, če prizna, da laže, dokler dolgo ni o stvari na jasnem. Napačno pa dela oni, ki vztraja pri svojih lažnih trditvah kljub temu, da mu prinese na krožniku protidokaze. To je proti morali socializma, četudi buržoazija to s svojo moralo zagovarja, ne z besedami, temveč z dejanji, ki so edino dokazilno sredstvo za človeška menja.

Če torej ti lažeš, ne moreš reči, da laže oni, ki ne govori tako kakor ti. Če se zavedaš, da govoriš resnico, delaj tako, kakor govoriš in učiš, pa bo pravica o sporu med lažjo in resnico na tvoji strani. Če pa vedoma govoriš neresnico, pa četudi delaš po svojih izvajanjih, ni so samo tvoje besede laž, temveč je laž vse, kar s temi besedami in dejanji povzročiš. Resnica je le ena sama in ta je: Delaj, kakor govoriš; ne govori pa le tega, kar misliš sam in ti drugi pobijajo, ampak to, kar verjameš, da je prav. Če ti drugi priznajo, da govoriš pametno in prav, je resnica v tvojih besedah in lahko greš za to resnico v smrt, ker si mučenik za resnico, pa naj nasprotniki še tako trobijo, da je stvar, ki jo ti propagiraš, neizvedljiva. Ti skrbi le, da boš po svojih besedah delal, pa boš stvar izvedel kljub vsem oviram, ki ti jih nasprotniki stavijo na pot. Ne omaguj na težki poti, če ti nasprotnik pravi, da ne boš nikoli prišel do cilja, vedi, da je tvoja pot prava, ker ti je celo nasprotnik pritrdil, da imaš prav. Pot resnice je najstrmejša in najmanj ljudi hodi po njej, ker zahteva priprava za to pot samovzgoje in trdne nevpogljive volje. Kdor se poda na to pot, se mora otrejati vseh slabih lastnosti, ki so s ciljem te poti v nasprotju in mora čimbolj skrbeti za to, da se izpopolnjuje v čisti, neskaljeni resnici.

Na svetu pa so ljudje več vrst in vsi ti govorijo drugače. Kar govoriš ti, ti drugi pritrdijo, tretji pa, ki pobija drugega, pobija tudi tebe. To medsebojno pobijanje izvira iz osebnih strasti in nagnenosti ter iz nagona samoobrambe. So ljudje, ki uče načeloma isto kakor ti, samo te-

Prokleta vojna.

(Iz Barbussove »Jasnine«.)

Po tej vojni se prične nova vojna. Vojne bodo začele tako dolgo, dokler bo odločitev v rokah drugih ljudi nego onih, ki morajo korakati v vojno. Isti vzroki bodo povzročili iste posledice, in ljudje bodo morali odreči se vsakemu upanju.

Ne vemo, iz kakšnih zgodovinskih zapletitvev nastanejo zadnji viharji. Tudi ne moremo vedeti, kakšna imena bodo nosili v tistih trenutkih vedno izpreminjajoči se ideali, ki gospodujejo v človeku. Dejanski vzrok bo morda povsod strah ljudstev pred resnično svobodo. Edino, kar moremo vedeti, je samo to: Vojne bodo večno trajale!

Vsako leto bodo priprave naraščale. Vsako leto bodo doživljale dvig, ki pojde še strmeje navzgor. Zopet moram natančno in z muko preračunati vse in ugotavljati. Sedaj služim tri leta v vojski. Naši otroci bodo morali pet let služiti ali pa deset. Za vojne priprave izdajamo vsako leto dve milijardi. Dvajset, petdeset milijard bomo morali izdajati. Vse nam bodo vzeli, kar posedujemo. Rop in polom bo vladal. Bogastvo bo po vojni ubito prav tako kakor ljudje.

V razvaline in dim pojde bogastvo. Vojništvo in zlato — komaj da moremo to še najti. Ne moremo več računati. Ne morem sploh ničesar več vedeti.

Trilion — — — milion milionov — — — beseda je pritisnjena samo na površino reči. Zgrozim se, ko domnevam nedoumnost te nove besede, ki je bila po vojni še včeraj izobličena.

Samo oboroževanja bodo še. Z oboroževanjem bodo porabljene vse žive moči. Vojne priprave bodo strgale vse izume nase, vso znanost in vse druge misli. Celo gospodovanje v zračnem prostoru, zakonito obvladovanje svetovne prostornine, bo samo za to tu, da se bogastva ljudstev razsiplejo in razprašajo. Ker zračna plovba, to čudovito in pomenitno razširjenje človeške moči, je postala precej ob svojem rojstvu plen, na katerega se je vse zagnalo. Tako divjajo ljudje drugi proti drugim, tako se trgajo okrog takega plena.

Vse druge življenjske naloge se bodo skrčile pred to utrato za uničevanje. Skrčile se bodo tudi vsi ostali človeški napori in upravičenost do življenja.

Takšen bo smisel zadnje človeške dobe.

Vidim Jezusa Kristusa na obali jezera. Prišel je po navadni poti kakor na-

vaden človek. Noben žarkoviti venec ne obdaja njegove glave, samo po bledini in milobi se razodeva, da je on. Svetlobne jate brenčijo druga v drugo, platišjo se druga nad drugo, pretopujejo se v eno. Sedaj vendarle obsvetljujejo glavo Jezusovo. Blešči se, kakor bi stal na nebeškem oboku. Blešči se, kakor bi njegov sijaj drsel preko vodovja. Njegova brada in lasje so — prav po sporočilu — rdeče barve kakor vino. Zagledal se je v ogromno liso, ki jo je vrglo krščanstvo v vesoljnost. To je divja in mrakotna lisa, katere izžarki razprostrirajo samo k bosim Odrašenikovim nogam rdečkasto senco človeške oblike. In dalje dojemam himne, ki jih pojejo, žgalne žrtve, ki jih žrtvujejo, vrste meniškijh kut in preganjanja z rabeljsko sekiro, hebeardo in mečem, in trčenje sovražnih vojsk, ki vlačijo svoje trume s seboj, in dva križna znamenja, od katerih nima nobeno iste oblike. In poleg odrešenika samega se dviga na platnu s krvjo oblit križ. In vidim cele ljudske množice, ki se trgajo na dvoje, da bi se mogle bolje raztrgati. In vidim praznično zvezo, ki jo sklepajo tiare s kronami med seboj, da morejo v slogi vladati nad reveži, in vidim, kako se sive eminence ali prihuljeni, mrkobarni menihi sklanjajo h kraljevskim ušesom. Vidim, kako stoji

sin človekov v sijaju in preproščini pred mano. Sklonil je glavo in čujem, kako govori njegov nenavaden glas: »Nisem zaslužil vse te bede, ki so jo storili z menoj!«

On je eden med okradenimi izumitelji duševnega vznika, ki so jih obkradli in obgolili, in gledati mora na divjaško hrumečo igro glorijske, ki jo počenja z njegovim imenom. Že dolgo tega, odkar so ga lakomni in pohotni prekupčevalci zapodili iz templja in so postavili duhovnike na njegovo mesto. Na vsak križ so ga znova križali.

V vojnih ozemljih vidiš cerkve, ki ki jih je podrla vojna. Že prihajajo ljudje s krampom, že prinašajo kamenje, da bi zopet dvignili cerkvene zidove. Jezus Kristus pa je iztegnil žarek svoje roke in govori z jasnim glasom v prostornino: »Ne dvigajte zopet cerkva! Niso to, kar vi mislite, da so! Ne dvigajte zopet cerkva!«

Odrešenje leži samo v ljudeh, ki so v miru obsojeni na tlako in ki jih vojna obsoja na smrt! Samo ti ljudje potrebujejo luči. Odrešenje bi moralo ležati samo v revežih!

**Pridobivajte
»Napreju« naročnikov!**

med njihovim izvajanjem je drugačen, pravo, resnično težko pot pogrnjajo z mehkiimi rjuhami, da bo njih hoja lažja. In iz tega edinega vzroka pobijajo tvoje trditve ter te proglasio kot realista, ki o idealizmu nima pojma, ki vztraja na mrzli istini in si niti pomagati ne zna. To so tisti, ki pobijajo drugega in hladnokrvno ter trdovratno trde svoje. To so omahljivci, ki bi brez pogrnjenih rjuh na trnjevi poti resnice omagali in bi ne bili zmogni priti do cilja. S tem svojim omahovanjem pa korumpirajo sami sebe in zavijejo končno po tisti strani, ki je mečja in uglajenejša. Sami ne čutijo, kdaj stopijo s poti na mehko trato in zavijejo na stranpot. Od daleč ti še pa vedno kriče, da si lažnjivec. Boli jih, da ne vodi njihova pot več k resnici, pa hočejo premagati naravo samo in jo z gromovitimi trditvami prisiliti, da ustvari cilj resnice na koncu tiste poti, ki so jo ubrali oni. Na ta način hočejo slepiti sebe in vse mase, ki dero za njimi, samo, da bi oglušili svojo vest. Masa pa caplja za njimi, prepričana, da hodi po pravi poti, ker je njena vera nagnjena k resnici, ne ve pa, da te resnice ne najde na mehkih preprogah, temveč si jo mora izluščiti iz trdega kamena. Tisti, ki dero naprej, si postiljajo vedno mečje, ker pa ne morejo preprog jemati iz zraka, se tuptam ustavijo ter povlečejo preprogo izpod mase; marsikoga pritegnejo s preprogo vred k sebi; ko pa ta spozna, da je pot lažja, ker je mečja, se ne vrne več med maso, temveč ostane pri voditeljih.

Na ta način minevajo starejši in nastopajo mlajši, ki kažejo slepi masi pot po preprogi. Preminili pa so iz strahu zamolčali svojim naslednikom, da njihova pot ne vodi k resnici in zato so ti potomci trdno prepričani, da je končni cilj njihove poti resnica. Ti so torej zapečljanci, v resnici pa bi morda ne sledili laživodnikom, ker vsak človeški nagon stremi po poti k resnici.

Predniki pa so skrbeli za to, da so svojim potomcem vlivali v kosti in mozež mržnjo do tistih, ki hodijo po pravi poti, po poti resnice. Govorili so jim, da so lažnjivci vsi tisti, ki ne priznavajo, da je le ta pot prava, po kateri hodijo oni, zabičevali so vsem svojim naslednikom, da leži le na koncu te poti pravi cilj vsakega človeka, resnica. Grešili so torej vsi ti nad svojimi potomci.

Grešili pa niso le ti, Grešijo tudi sedanjiki, ki se kakor klopi drže svoje poti. Imeli so pač priliko pobliže se seznaniti z onimi, ki hodijo po pravi poti in uvideti, da je pot do resnice težavna; marsikdo iz njihovih vrst je to uvidenost priznal in se je vrnil na težavnejšo pot; drugi, ki se jim je le še tožilo zapustiti mehke preproge in stopati na trdo kamenje, so ostali, onega pa, ki je šel, so zmerjali z odpadnikom, breznačajnejšem, ki ne more vztrajati na pravi poti do resnice. Boli so se za maso, da bi ne šla za njim, zamazati so hoteli rane v svoji vesti, zato so ga tako oblažali.

Resnica pa ni še bila zato na njihovi strani in tudi nikdar ne bo, kajti narava ne spreminja nekaterim ljudem na ljubo svojih zakonov in uredb.

Politične vesti.

* **Zakon o vojski** so v sredo zaključili. Vsi oficirji, rezervni in aktivni so dobili dobrote, za vojake ni ostalo mnogo, državljani davkoplačevalci pa žrtvu.

* **V narodni skupščini razpravljajo** o uradniškem zakonu že cel čas, odkar so izvolili pododbore. Kregajo se venomer, eni trde, da bo bolje v državi, ko se izvede uradniška pragmatika, da je velik del naroda zapeljan po onih, ki so proti edinstvu in pa radi mnogih nevšečnih dogodkov. Lepe besede, s katerimi bi radi olepšali svoja dejanja. Resnica je pa le samo ena.

* **Vprašanje o priznanju bolgarske vlade** še ni rešeno. Naša vlada je pozvala Rakiča iz Sofije v Beograd, da bo podal izčrpno poročilo o dogodbah in stanju v Bolgariji.

* **V Beogradu pripravljajo** koncordat z Vatikanom. Kaj pa nas brigajo načela, samo da nam dobro gre!

* **Komitski vojvoda Todor Aleksandrov** je izdal mobilizacijski ukaz in določil zbirališče na planini Vitoš. Tam se zbralo dosedaj 27.000 mož.

* **Bivše bolgarske ministre** Tomova, Turlakova, Manotova, katere je svoječasno Stamboljski izključil iz stranke, ker so bili v zvezi z makedonstvušči, so v terek v Sofiji aretirali.

Seja pokrajinskega odbora SSJ in KDZ se bo vršila v nedeljo, dne 24. t. m. točno ob 8. v Celju v hotelu g. Skoberneta. Točna in polnoštevilna udeležba dolžnost.

* **Na Madžarskem** je policija zasledila v zadnjem času veliko legitimistično zaroto, ki je imela namen zrušiti sedanjo vlado in sesti sama na stolček. »Probujejoči se Madžari« so odredili mobilizacijo vseh svojih članov. Kot protiuslugo pa jim je Horthy dovolil svobodne roke. Tudi na Dunaju in na Bavarskem se legitimisti gibljejo.

* **Madžarske oblasti** so aretirale Daskalova, bolgarskega poslanika v Pragi, ko se je mudil v Subotici. Od dale ga bodo najbrže v Sofijo.

* **Anglija** bo po izjavi angleškega ministra v Sofiji pomagala Bolgariji, če bo ta spoštovala mir in mirovne pogodbe.

Razno.

* **Predsedstvo centralnega odbora »Svobode«** je priobčilo v »Delavcu« posadilo na resoluciji mežiške in črnske podružnice, ki smo ju tudi mi priobčili v enem zadnjih »Ljudskih glasov«. Podrobnosti prepuščamo koroškim sodrugom, mi se pa čutimo dolžne pripomniti sledeče: sedanji predsednik »Svobode« pri točki, ko je dopoldne z večino odglasovano točko o socialističnem imenu »Svobode« delegacijski zbor popoldne zavrzel, ni bil prisoten, torej najbrže ni dobro poučen, da se je ta greh proti vsem pravilom poštenih kongresov izvršil faktično le zaradi socialističnega imena, ki ga neke podružnice niso marale. In to natančno iz razloga, ki ga navajata obe resoluciji: radi nacionalističnih elementov v svojih vrstah, ki so se jih bale izgubiti in pa radi opozicijskosti nekaterih ultrakomunistov, ki ne vedo, da nosi celo Rusija socialistično ime. (Iz tega dogodka je strašno jasno videti, do kakšnih sporov vodijo »enotne fronte« z ljudmi brez načel in zavednosti, do sporov celo pri imenu, in kako neumno je take enotne fronte forsirati, namesto da bi veljal pred vsem razredni princip. Navzlic temu se poganja »Svobodno« predsedstvo zopet za enotnimi frontami in sicer tokrat z »neodvisno« »Vesno«! Gl. poročilo v 24. »Delavcu«!) Ni res, da bi bil delegacijski zbor socialistično ime zopet odglasoval, ker je debato o novih pravilih preložil, temveč res je, da je debato preložil samo zavoljo tega, ker so nekaterim nova pravila zasmrdela precej, ko so videli, da zmaga tu di pri teh pravilih razredni duh! Tekom poldanskega odmora se je izvršil komplot, ki je spravi ime in pravila z dnevnega reda, pravila, radi katerih je bil delegacijski zbor vendar sklican! Tega fakta ne spravi s sveta nobeno diplomatsko napisano poročilo o zboru. Toliko z naše strani, ki smo bili prisotni, s Koroškega so pa tudi bili ljudje navzoči, ki si ne bodo pustili sugerirati noben ptovirjen fakt.

* **V Subotici** so našli veliko množino jugoslovanskih poštinih znamk ponarejenih. Kakor poročajo beogradske »Novosti«, so bile falsificirane baje na Madžarskem.

* **Z »Delavcem«** ne bomo polemizirali, če spadamo po našem nepopustljivem razrednem stališču med socialpatrite na desno, kakor on pravi; in ne bomo polemizirali, če gre neodvisnemu kupčevanju delavskih interesov buržoaziji in ministerialnim socialpatriotom mesto na levi; tudi nas ne zanima, raziskovati, če se ljudem, ki »Delavca« pišejo, po njihovih zgodovinskih skokih med levo in desno kaj dobro podaja po za v sredini. Vse to nas ne zanima. Pač pa nas zanima, da »Delavec« ne more razumeti, zakaj v zadnjem času tako »čudno« govorimo o delu Strokovne komisije in pa o strokovnem gibanju. Kar se tega tiče, tukaj pojasnilo: Nimamo razloga, da bi strokovno gibanje in njegovo najvišjo instanco v Sloveniji napadali, ker je to gibanje kakor tudi instanca tako ozko zvezano z našim gibanjem, da drugo brez drugega biti ne more. Če pa kdaj primemo vodje tega in onega za ušesa, delamo to najbrže iz razloga, ker je potrebno in čisto osebno z njimi, ne da bi hoteli ustanov kot takih tangirati. To vam je jasno, kaj ne? Potrudite se, biti manj strahopetni in ne skrivajte svojih oseb za hrbet organizacije, pa se bo

pokazalo, kaj imamo mi radi oz. koga sovražimo. — Ista je v zadevi notice v 126. številu našega lista, v kateri smo kot dokaz, da imajo neodvisni razdirači v resnici strikten nalog uničiti naše strokovne organizacije, navedli slučaj, ko je Strok kom. po zaslugi nekkih svojih voditeljskih krogov priredila skupne shode z njimi v upanju, da bodo pripomogli k zedinjenju, pa je grdo nasleda, ker so na teh skupnih shodih neodvisni govorniki napadali tako Strok. kom. kakor Amsterdam — vseeno, če vsi govorniki ali pa le par, teh par je dovolj jasno pokazalo, da neodvisnim za zedinjenje ni, temveč za razbijanje. Izrečno smo pripomnili, da nam pri tej reminiscenci ne gre za napad na Strok. kom. — saj vendar ne bomo tako neumni, da bi napadali stvar, ki jo hočemo braniti! Pa »Delavec« predstavlja to notico vseeno za napad! Morala ljudi, ki ga imajo v rokah! Namesto, da bi molčali, pa gredo in skušajo tisto nasedenje predstaviti kot nenasedanje, tisto škodo, ki so jo s to blamažo priskrbeli Strok. kom. kot neškodno! Kaj se to pravi? Ali ni nasedenje to, če se odločiš napraviti z nekom nekaj skupnega, ker verjameš njegovemu izjavi, pa se ta nekdo pri izvrševanju izkaže kot lopec, kot človek, ki te hoče ukaniti? Ali ni vseeno, ali si pri tem trpel ti škodo ali on? Sicer pa, kar se škode tiče: ali se vam ne zdi, da je to ogromna škoda za organizacijo, ko tratite nje dragoceni čas v brezplodnih kompromisarskih poskusih s faloti, ko je drugega, važnejšega dela več nego preveč? Pa kakor rečeno: nam ni šlo za ugotovitev kake škode ali koristi, temveč za to, da se s podajanjem stanja in ljudi, kakor so, obvaruje organizacija nadaljnje hoje po stranskih potih in da se alarmira na boj proti dokazanim razdiračem. In kaj so storili ljudje, ki vodijo »Delavca« in Strok. kom. v tem oziru? Navzlic temu, da je falotstvo neodvisnih popolnoma dokazano in da smo priobčili le sklepe, ki jih je sprejela oblastna konferenca GRSJ v Zagrebu — torej instanca iste organizacije kakor pri nas Strok. kom. — ni »Delavec« še do danes ne opozoril svojih bralcev na najnovejšo lopovske mahinacije združenega industrijalstva in neodvisnega moskovitstva proti našim strokovnim organizacijam? Torej vrhovno glasilo naših strokovnih organizacij oz. ljudje, ki ga imajo v rokah, se ne čutijo dolžne zavarovati lastne organizacije niti s kratkim opozorilom na nevarnosti! Pa ne, da bi se izgovarjali s pomanjkanjem prostora? Tega imate namreč več ko preveč za razno razvedrilno to in ono, ki v resen strokoven list ne spada, vsaj dokler je še kaj važnejšega za poročanje! In ne samo to, ampak vodstvo Strok. komisije še vedno ljubinka z neodvisnimi in jih nagovarja na »resno« zedinjenje, ko je vendar že jasno dokazano, da je tako zedinjenje le utopija! Zakaj ne prireja vodstvo Strok. kom. rajši shode, na katerih bi svoje članstvo opozorilo na to, kaj se godi proti njegovim organizacijam? V Celju je po iniciativi tukajšnje okrožne Strok. kom. tak shod bil — ali menijo vrhovni gospodje v Ljubljani, da je samo Celje v nevarnosti? Govorili smo menda dovolj jasno, da se ne boste več izgovarjali in skrivali za »nerazumevanjem«. Če vam pa to še ni dovolj, bomo pojasnili še kaj drugega.

Celje.

* **Zaključitev pouka na celjskih osnovnih šolah.** Z ozirom na naraščajoče širjenje ošpic med šolsko mladino v mestu in na pretečo nevarnost okužitve učencev po škrlatici, ki se še vedno širi v najbližji celjski okolici, je odredil celjski mestni magistrat kot sanitarna oblast za mesto Celje po zaslisanju mestnega fizikata, mestnega in okrajnega šolskega sveta, da se ukine in zaključi pouk v mestni osnovni deški in deklški ter osnovni deklški šoli zavoda šolskih sester in okoliški deški osnovni šoli v soboto 23. t. m.

* **Mestni magistrat celjski.** Kaj po to pomeni? Ob večernih urah stoji na Kapucinskem mostu cela gruča fantalinov z nekim okroglim znakom, ki si ogledujejo pasante, odhaja-

joče v mestni park. Ljudje pravijo, da so to demokratiški privilegiranci, kateri imajo nalogo, s korobačem reševati potapljalce se politično barko JDS.

* **Pristaši Orjuna** se še vedno jeze na socialistični list »Napreč«, čeprav so mu že pred dvema mesecema prokovali smrt. Radi tega tiskanega mrliča je gospod profesor Jošt, novopečeni lastnik paromlina v Medlogu pri Celju odpustil kurjača, ker mu je pismonoša prinesel »Napreč« baš ob času, ko je bil teoretični mlinar g. Jošt in praktični imejtelj privatne lastnine pri parnem stroju. Ves razburjen je bil, ko je zagledal kar 2 »Napreča« naenkrat — strojnik in kurjač sta imela vsak svojega. Obema je prepovedal čitati v njegovih prostorih »Napreč«. Ker pa omenjena tako prepoved nista vzela na znanje, je v svoji »orjunaški« plemenitosti kurjaču odpovedal službo, dasiravno ni bil plačilni dan, na 14 dni, a ga je že čez 3 dni na cesto vrgel. Za strojnika je pa odredil, da se kaznuje s 50 K. Strojnik se je skliceval na zakonite pravice ter baje izjavil, da so stroji pod nadzorstvom inšpekcije parnih kotlov in da ga sme le ta kaznovati. 50 K. kazni ni prizpoznal. (Prav je tako. Op. por.) Strokovno tajništvo je vložilo takoj pismono reklamacijo radi krivičnega postopanja. Opozorilo je g. Jošta, na predpise o 8urnem delavnem času i. t. d. ter mu stavilo rok za odgovor. Gospod Jošt pa ni odgovoril ničesar, radi tega se bomo z gospodom pri obrtnem sodišču razgovarjali. Istočasno pa apeliramo na g. inž. Dejaka kot inšpektorja dela, da se potruži v Joštov mlin in da g. Jošta opozori, da Orjuna še ni vlada, ampak je samo neka organizacija v obliki otroka demokratske stranke, katera je pripomogla, da so razni profesorji postali mlinarji in delavski mučitelji. Delavcem v tem podjetju pa svetujemo, da se strnejo še bolj, kakor do sedaj.

* **Kino Gaberje** predvaja od 21. do vstevši 24. junija »Napoleon v Schönbrunn«, senzacionalno historično dramo v 6 dej. Prekrasni posnetki dvora in okolice!

Ljubljana.

* **Neki okrajni šolski nadzornik** misli, da je edina njegova naloga šikaniranje »predobro« plačanega učiteljstva. V tem času, ko učitelj ne more plačati niti krojača, da bi mu strgano obleko zakrpal in ko mu skrbi v boju za obstanek ne dajo miru ne podnevi ne ponoči, mori ta demokratski priganjač z nepopisnim pedantstvom svoje tovariše in tovarišice, kakor jih sam vedno imenuje s sladkim smehljajem na ustnicah, a s kačo v srcu. Nevprašan, poizkuša zavajati učiteljstvo v brezkrbnost, da bi ga ujel vsaj pri majhnih pogreških in bi bil on bolj srečen, ker ne pozna večje sreče, kakor škodovati svojemu trpečemu tovarišu. Fej! Za danas toliko, prihodnjič pa več in z imenom!

Dopisi.

* **Griže — Zabukovca.** Če bi bil ta kraj na vsem tako bogat kakor na gostilnah, potem bi pač prebivalci imeli prava nebesa. Pri mostu čez Savinjo je prva gostilna; od tu do Zabukovce je pol ure hoda, in na tem potu lahko našteješ kar 10 gostiln. Vse te gostilne so prave pasti za tukajšnje delavstvo, za rudarje, kajti ob plačilnih dneh se ti komaj posreči, da se zmuzneš mimo vseh teh gostiln. Če te ne nadleguje gostilničar sam, da ga pojdi po pol litra, pa pošlje kakega že pijanega znanca po te. Ni je večje potrebe v tem kraju, kakor da se odpravi nekaj teh tako nepotrebnih gostiln, ki so v škodo delavstvu in tudi premogovniku, kajti zaradi preobilnih gostiln se po plačilnih dneh in ob ponedeljskih neopravičeno izostaja od dela, ob takih dneh zaostanejo važna dela v jami in od tega trpi produkcija, po drugi strani pa se očita celokupnemu delavstvu, da preveč zasluži, kar gotovo ni resnica. Najlepše pa je, da se nam kljub že preogromnemu številu gostiln obetajo še nove gostilne, kajti bogatemu kmetu z velikim posestvom Novaku v Grižah se je zahotelo po gostilniški koncesiji, čeprav sam dobro ve, da gostilna na tistem mestu ni potrebna in bo tudi njemusa memu le v kvar, ker bo radi gost. obrti trpelo posestvo. Eden izmed imovitih kmetov se je na

a način že zabredel v dolgove, ker je poljedelstvo zanemarjal. Zaradi te koncesije je občinski svet že parkrat razpravljal v teku zadnjih dveh let, pa jo je vsikdar odklonil, a zadnji čas se klerikalni odborniki silno napenjajo, da bi temu bogatemu kmetu priborili gostilno in mu dali priliko, da bi tudi on — mesto, da obdeluje polje — stal pod kako hruško in klical ljudem na cesto: »Ej, pojdite ga po pol litra!« Mi občani smatramo vsakogar, ki bi na tem mestu dovolil gostilno, za podkupljenega, posebno ker vemo, da so bili tudi klerikalci zoper to koncesijo. Okrajno glavarstvo pa opozarjamo, da je v Oriški občini že polovica gostiln preveč.

Sodrug! Proletarci!

Rimljani so dejali: Mens sana in corpore sano! kar pomeni: Zdrav duh (naj bo) v zdravem telesu! Poleg duševne izobrazbe je potrebna tudi telesna izobrazba in okrepitev! — Zatorej množite telovadne vrste in pripravljajte se na veliki dan svobodnega vstajenja!

Socialisti — esperantisti!

Mednarodni jezik se zadnje čase neverjetno hitro širi po vsem svetu. Ustanovljajte esperantske tečaje! Pomnite, prava internacionala bo šele tedaj, ko bodo ljudje brez težav lahko občevali med seboj v internacionalnem jeziku — v esperantu. Pridobivajte prijatelje za to. Pojasnite jim važnost tega jezika.

Vestnik „Svobode“.

V Občni zbor ljubljanske podružnice »Svobode« bo v torek 10. julija t. l. v mestni posvetovalnici na magistratu v Ljubljani. Vsem sodrugom iz Ljubljane je udeležba dolžnost.

Vsedelavski zlet.

Vse, ki se nameravajo udeležiti zleta, opozarjamo, da je zadnji čas za prijavo do 25. tm. Sprejema jih centralno tajništvo »Svobode« v Ljubljani. Izkaznica za polovično vožnjo po južni železnici stane 6 Din in velja obenem za vse prireditve za časa zleta v Mariboru. Obenem z zletno izkaznico naj vsak naroči tudi izkaznico za obed. Ta stane 15 Din. Denar za to izkaznico je treba vpslati vnaprej.

Vsak udeleženec kupi pri vstopni postaji pri blagajni celo enosmerno vozno karto in da tam zletno izkaznico in vozno karto žigosati z mokrim postajnim dnevnim žigom. Tako žigosana vozna karta velja v zvezi z izkaznico tudi za povratno vožnjo. Vozno karto je plačati na kolodvoru posebej. Prekinjenje vožnje ni dopustno. Vstopnica velja od 30. junija do 2. julija t. l.

Obenem pozivljamo vse pevce, da se najkasneje javijo do sobote 23. tm. Vsi telovadni odseki »Svobode« naj takoj prijavijo število telovadcev in vrste orodja, na katerem bodo nastopili. Tudi naj javijo centrali »Svobode« imena dveh delegatov in pošljejo predloge glede telovadbe.

Zborovanje se vrši 30. junija ob 14. (2. pop.) v Ljudskem domu, Maribor, Ruška cesta št. 5.

To in ono.

ANATOL FRANCE OB SPOMENIKU JEANA JAURE-JA

V Carmaux-ju (Karmojn), rojstnem kraju tekom vojne ubitega vodje francoskega delavstva Jaurès-ja (Zoreja) so odkrili pred kratkim veličasten spomenik velikemu boritelju za proletarsko svobodo. Pri slavnosti so bili navzoči delavski zastopniki iz cele Francije. Mednarodna strokovna zveza je imela tam tudi svojega zastopnika in je položila po rokah svojega drugega predrednika Johaux-ja (Zuoja) na spomenik venec.

Pri svečanosti so prebrali govor Anatoja France-ja (Fransa) velikega francoskega pisatelja, ki zasluži največjo pažnjo in ga tu v celoti podajamo:

Tudi danes stojimo pred vojno, kakor v letu 1914. To priznavajo in pojasnjujejo vse oblasti, ki vladajo na Francoskem. Ko so zahtevali zadnje človeško klanje brez vsakega vzroka, so nam rekli: To je zadnja vojna, sedaj nam pa pravijo: Pripravljajte se za vojno; v dvajsetih, v desetih letih ali

pa še prej bomo vsi v njo zapleteni. Morda pa bo to takoj, če bomo izpraznili Poruhrje, ki naj oddaja Nemčiji municijo.

Jaz o tem ne vem ničesar, reči pa tudi ne smem, da je to nemogoče. Kdo pa je kriv? Ali ni naša politika vse storila, da bi to novo vojno, ki nam jo naznanjajo, priključila in pospešila njen prihod? Miru nismo ustalili. Rekel sem vam že: buržoazija ne more in ne bo miru sklenila.

Vojna ni končana. Saj vidite vsi, da smo od premirja še vedno v vojni. Kakšno dejanje more nositi močnejši in tehtnejši karakter sovraštva kakor zasledba Poruhrja? Z omreževanjem duha in spoznanja nam hočejo dokazati, da je bilo to potrebno, da pridemo v posest naših zahtev. Ali ne verujete, da bi se odločila in miroljubna akcija bolj približala cilju in da bi nam obnovitev trgovinskih odnosov s katerokoli obmejnih držav, gosteje obljudeno in bogatejša po industriji in trgovini, delala več jamstva za naše zahteve, kakor z oboroženo silo uveljavljena pravica, ki nas je doslej veliko veljala?

Kakšen je položaj našega naroda in v kako nevedno spanje se je pognel? Ali smo zašli že tako daleč, da smo zgubili že vsa čustva samovzdržnosti in pustimo, da se vse odigra v parlamentu, ki nas dovaja k našemu padcu in to ne toliko s sijajnimi zmotami in žensalnimi budalostmi, kolikor z nagonom nevednosti in neumnosti? Ali naj prepustimo mi temu parlamentu svojo usodo?

Državljeni, spomnite se Jaurès-jevega klica! Pet let pred vojno je dejal ta mož: »Verujem v možnost evropskega mirovnega kongresa. Verujem v možnost zblizanja med Francijo, Anglijo in Nemčijo!«

Jaures, danes te nočem občudovati v krasni nesmrtnosti, v bakru in mramoru, kajti preveč bi se oddaljil na ta način od nas. Hočem te gledati, kakor smo te gledali živega. V tem kritičnem trenutku, ki je prenapolnjen strašnejših nevarnosti, nego se dozdeva naši lahkomiselnosti, potrebujemo pouka iz studenca tvoje modrosti. Prosimo te, naš učitelj in prijatelj in najboljši človek: opominjaj nas in svetuj nam!

Čujte, državljani, poslušajte moža, ki ste ga prišli počastiti in katerega pogled se nikdar ni zmotil! Nismo še bili v strašnejšem in tragičnejšem položaju, kakor je ta, ki smo si ga pripravili s kratkovidnostjo in zmotami naših današnjih mojstrov.

Kako se klerikalci branijo. Knjižica »Socializem in vera« je našla svojo pot že tudi med »orle«. Med njimi se je nekdo tako osmelil, da jo je prinesel tudi v društvo. Ko so jo zagledali gospod kaplan, so jo poželeli tudi čitati. Nazaj je pa niso več dali čes, zame je ta knjiga zelo poučna, ti je pa ne moreš rabiti. Dali so svojemu orlu denar, knjigo so si pa sami obdržali. — Ko je izšla knjiga Cankarjevih pesmic, so g. knezoškof ljubljanski vso pokupili in sežgali, da se narod ne bo pohujševal. Pa je izšla druga izdaja, ogenj ni mogel škodovati. Tudi »Socializem in vera« bo naše ljudstvo čitalo, čeprav mu razni kaplani tako požrtvovalno branijo. Naj odkupiijo še drugi izvod, potem bodo kupili lahko še tudi tretjega i. t. d. (Reklama učenega patra dr. Tominca v »Pravici« torej že deluje!)

Avstrijski paragraf 122 je v svobodni Jugoslaviji spal 5 let. Zdaj se je zbudil in prišel opozoriti naše uredništvo, da bo še nadalje s svojo železno roko branil božjo vsegamogočnost pred nesramnimi napadi »Napreja«. Mislili smo včasih, da je vsegamogočnost več nego železna roka, zdaj vidimo da smo se motili in počasi se že pripravljamo, da bomo sežgani na grmadi.

V petju se duh blaži! Kdor naš si, z nami poj! pa bodi možki ali ženska! Socialistične pesmi so nad vse druge, ker opevajo bol in veselje, kakršna sta v resnici. Žene, pristopajte tudi ve k delavskim pevskim društvom, da bo vaše petje ubrano, če boste kje poklicane pokazati, da zna tudi socialistična žena zapeti. Priglašajte se v Celju v poučnem lokalu del. pev. društva »Napreja« pri Svetelu v Gaberjih ob torkih, sredah in petkih od 6. — 8. zvečer. S pevskimi vajami začnemo takoj, ko vas bo primerno število pripravljenih.

Celjani, pristopajte k delavski telovadni enoti!

Priglase sprejemata vsak dan sodruga Kocjančič in Arnshek v »Naprejevem« uredništvu.

Čitajte naš tisk!

Dnevnik »NAPREJ« stane mesečno Din 20.—
Tednik »LJUDSKI GLAS« stane mesečno » 4.—
Mesečnik »NAŠI ZAPISKI« stane letno » 25.—
Karel Marks in Friderik Engels: »KOMUNISTIČNI MANIFEST« » 1'50
Bauer - Uratnik: »POT K SOCIALIZMU« » 1.—
»SOCIALIZEM IN VERA« broširana » 7.—
lepo in trdo vezana » 9.—
F. Engels - Žagar: »RAZVOJ SOCIALIZMA« od utopi- je do znanosti, stane » 5.—
Naroča se v Celju, pošt. predal št. 43.

Osebná naročila v Celju, Strossmayerjeva ulica 1. l. nad. (Zvezna tiskarna.)

»DELAVEC« glasilo Strokov. kom. za Slovenijo, Ljubljana.
Družinski list »KRES« izhaja mesečno in stane letno Din 40.—
Naroča se v Ljubljani, Židovska ulica 1.
Razširjajte naše časopise in knjige! V izobrazbi in zavednosti je naša moč!

Zvezna tiskarna

CELJE

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela najhitreje in po dnevni cenah. Izdeluje vse tiskovine kakor: časopise, trgovske, šolske in uradniške tiskovine, knjige, cenike itd. do najumetnejšega barvnega tiska. Najbolje urejena

KNJIGOVEZNICA

Izvršuje hitro in solidno knjigoveška dela od najpreprostejših do najfinišnih izpeljave

IZ LJUBLJANSKE KRONIKE.

Ljubljana — dolga vas — bila je, danes pa ni več. Ta fakt si dovoljujemo konstatirati tudi mi. Ljubljana je danes bela, prestolica, središče slovenske kulture in kaj še drugo niti ne vemo. Spomladi je Ljubljana tudi poetično mesto, zato ga iščejo ljudje, ki so drug v drugega zaljubljeni in ne morejo narazen. Da je to res, nam dokazuje dejstvo, da je spomladi tudi italijansko-jugoslovanska komisija, ki se menda iz same ljubezni neprenehoma pogaja — pa nikdar končati ne more — preložila svoja pogajanja iz Opatije v Ljubljano. In res spomladi v Ljubljani ni slabo v naravi, vse naokoli je zeleno, drevesa se vesele svoje nove obleke. Med drevesi ima tudi bukev že nadpolno, novo, zeleno obleko in baš zato se je odločilo ravnateljstvo tobačne tovarne, prodati ta mesec menda 16 centov bukovega listja stare izdaje (letnik ni znan). Na to delikateso v krogih kadilcev je smatralo ravnateljstvo potrebno opozoriti bralce »Slov. Naroda«. Menda so tisti pri večkratnem branju »Naroda« že potrebni tega specielno kadilčevega užitka, da bi včasih marsikaj bolj ultrapatriotičnega zaužili. Če bo s časom bukovo listje preslabo za ta namen, bo treba poklicati opium na pomoč. Ta strup je bolj šuren. Mi jim želimo na vsak način dober tek! Še dobro, da tega inserata ni prinesel tudi »Napreja«, ker bi to le zopet po nepotrebnem razburilo okolico »Glasa Svobode«. Ki bi nam poleg kapitalističnih inseratov očital morebiti še podkupljenost od strani naše ljube vlade. Razumljivo je, da »Glas Svobode« vidi povsod podkupljenost, ker živi sam iz tujih virov. Menda se okoli »Glasa Svobode« sama rada »prikupi«, če jo ne mara nihče več »podkupiti«, sicer ne bi bila svojčas pošljala svoje »ugledne« prvake klečepaliti pred meščanskega ministra. Pa gospodu prof. Fabjančiču, kot akademsko izobražnemu, je bila tista mislija v »imeni revolucionarnega proletariata« tako sveta, da si je ni pustil javno očitati. Ko je to storil neki naš sodrug-delavec, se je postavil radi tega očitka napram njemu v javnem lokalu kar v pozo pretepača. Čisto po boljševiškem terorju utemeljeno — natančno ne vemo, po kateri kategoriji v filozofiji. Pa vse to ni nič pomagalo. Niti blatenje, zavijanje, demagogija, klečepalstvo in — ordinarna poza pretepača. Zato jo je rajši hitro kot neraben subjekt popihal — ad acta — v arhiv . . .

BOLNIŠKA OSKRBA ZA VZDRUŽENE DRŽAVE PRIHAJAJOČE PRISELJENCE.

Priseljeniška oblast Združenih držav nima bolnišnic na razpolago v vseh pristaniščih, pač pa se v poglavitnem pristanišču za priseljevanje — v New Yorku — nahaja na Ellis Islandu vzorna, moderno opremljena in prostorna bolnišnica, v katero sprejemajo vse bolne novodošle inostrance v svrhu opazovanja ali lečenja. Bolnišnica je opravljena od federalne zdravstvene oblasti. Slična bolnišnica se nahaja tudi v San Franciscu v zvezi s tamošnjo priseljeniško postajo.

Bolnišnica na Ellis Islandu ima 650 postelj in je razdeljena v dva dela: v splošno bolnišnico in bolnišnico za nalezljive bolezni. Če je inostranec odkazan v bolnišnico, ga odvedejo najprej v takozvani Zeleni prostor, kjer ga zapišejo v register in tam izroči v shrambo svoj denar in druge vrednote, za kar dobi potrdilo. Po kopeli in spremembi oblačila ga postavijo v splošno opazovalnico in od tukaj takoj po diagnozi v primerni bolniški oddelki. Bolnišnica ima posamezne oddelke za tuberkulozo, spolne bolezni, bolezni na očeh, kožne bolezni, nalezljive bolezni, oddelki za umobolne itd. Vsega skupaj je devet bolniških oddelkov za moške in ravno toliko za ženske.

Tekom fiskalnega leta 1922. je ta bolnišnica oskrbovala 10.353 priseljenčev, povprečno 384 pacientov na dan. Streglo je petnajst zdravnikov in kirurgov in kakih štirideset bolničark. V službi bolnišnice se nahajajo tudi posebni zaposleni, govoreči razne tuje jezike. Bolnišnica je opremljena z laboratoriji, sobo za operacije in z vsemi zdravniškimi potrebščinami. Okrevajoči pacienti imajo na razpolago zabavišče in čitalnico. Tukaj sprejemajo pacienti obiskujoče sorodnike ali prijatelje. Za razvedrilo onih pacientov, pri katerih treba dolgega okrevanja, so uvedli razne vrste lahkega rokodelstva, kakor košarjenje, us-

Širite proletarski tisk!

marstvo, lesorezbo itd. Otrokom sedaje pouk. Od vseh bolniških slučajev tekom l. 1922 je 7.223 priseljencev zapustilo bolnišnico ozdravljenih in 948 izboljšanih. 1.885 se jih ni izboljšalo in 86 jih je umrlo. Koncem leta jih je bilo še vedno 191 v bolnišnici.

Tekom leta 1922, so zdravniki na Ellis Islandu pregledali 282.220 priseljencev; pri 16.789 ali 6% izmed teh so našli kako bolezen ali telesno hibo. Od teh so 9.762 odkazali v bolnišnico za lečenje ali opazovanje. Drugi slučajji so bili manjše bolezni ali stalno pohabljenje, kakor zguba noge, gluhonemost itd.; v teh slučajih ni bilo treba poslati dotičnika v bolnišnico. Izmed vseh 16.789 zgoraj omenjenih priseljencev in 458 bolnikov ali pohabljenecv iz prejšnjega leta so priseljeniške oblasti končno pripustile v deželo 16.094 in le 1.015 je bilo deportiranih.

Največ priseljencev pregledanih od zdravnikov je imelo take bolezni ali telesne hibe, ki bi otežkočale njihov zaslužek v tej deželi. Od 16.789 priseljencev, spoznanih za bolne ali pohabljenecv tekom l. 1922, jih je 11.278 spadalo k tej skupini in 4.887 jih je imelo kako manjšo bolezen ali telesno hibo. Ti inostranci ostanejo v bolnišnici, dokler ozdravijo, nakar jih bolnišnična uprava izroči rednim priseljeniškim inspektorjem za pregled, ali pa se njihov slučaj preda v rešitev odbora za posebno preiskavo. Ta razsodi na temelju zdravnikovega poročila, če je bolezen ali telesna hiba in vse okoliščine take vrste, da treba izključiti inostranca, ker bi utegnil postati odvisen od javnega dobrodelstva.

Od ostalih bolnih priseljencev tekom leta 1922, so zdravniki pri 134 ugotovili umobolnost ali slaboumnost, padavico ali tuberkulozo in 490 jih je imelo kako nalezljivo bolezen, kakor trakomo, favus, sifilis ali kapavico. Vsi ti bolniki so izrečno izključeni iz Združenih držav in praviloma ne morejo biti pripuščeni pod nobenim pogojem; utegnejo biti deportirani takoj brez vsake pravice do priziiva. Potniki s takimi boleznimi utegnejo biti postavljeni v bolnišnico do časa deportacije, ali nihče izmed njih ni

upravičen do zdravniške oskrbe v svrhu ozdravljenja, tako da bi mogli biti kasneje pripuščeni v Združene države. Redna zdravniška oskrba se preskrbuje le v izrednih slučajih, če bi odrekanje zdravniške oskrbe bilo nečloveško in bi povzročilo izredne muke in trpljenje. Zdravljenje se dovoli le v izrednih slučajih, navadno v slučaju otrok, prihajajočih k staršem ali sorodnikom. Če je bil inostranec izključen radi kake bolezni, pa hoče, da se mu dovoli zdravljenje v bolnišnici, mora vložiti prošnjo takoj, vsaj tekom 48 ur potem, ko so dognali, da ima tako izključujočo bolezen. Drugače ga deportirajo takoj.

Zakon pa določa izjeme v slučaju posebnih vrst priseljencev. Žen ali mladoletnih otrok, ki pridejo k inostrancem v Združene države, ne deportirajo takoj, če najdejo, da imajo kako nalezljivo bolezen, marveč jih obdržijo v bolnišnici, dokler ne ugotovijo, ali je bolezen lahko ozdravljiva oziroma ali jim je mogoče dovoliti, da se izkrcajo brez nevarnosti za druge osebe. Če to ugotovijo, jim dovoli vstop v deželo pod pogojem, da drugače odgovarjajo priseljeniškim predpisom. Če ugotovijo, da je njihova bolezen lahko ozdravljiva in je oče oziroma žena ali kaka druga odgovorna oseba pripravljena plačati za zdravljenje, potem jim dovoli redno zdravniško oskrbo v svrhu ozdravljenja. Ko so ozdravljeni, jim dovoli vstop v deželo, če je drugače ve v redu. Če je soprog oziroma oče dotičnega bolnika ameriški državljan, potem vlada sama plačuje stroške za zdravniško oskrbo, če on sam ne more.

Prošnje za bolniško oskrbo treba — kakor rečeno — vložiti takoj tekom 48 ur, ko so zdravniki dognali bolezen, radi katere bi morali izključiti dotičnega priseljenca. Prošnje treba poslati na Tajništvo dela. V slučaju žene in otrok naturaliziranih državljanov in tukaj nastanjenih inostrancev, treba v prošnji dokazati, da more dotičnik ali kdo drugi mesto njega plačati za bolniško oskrbo v času 60 dni in položiti takoj varščino v znesku 300 dolarjev. Najmanj 15 dni pred potekom šestdesetdnevnega roka treba vložiti potrebno varščino za do-

datno tridesetdnevno oskrbo in tako dalje za nadaljine roke, dokler ni bolnik popolnoma ozdravljen. Treba tudi jamčiti za zjadrno vsoto za povratno vožnjo v stari kraj za slučaj, da bi bilo končno treba deportirati dotičnega inostranca. V slučaju žene ali otroka naturaliziranega državljana treba dokazati državljanstvo s priložitvijo drugega papirja. V slučaju tukaj nastanjenega inostranca treba dokazati, da je dotičnik zares ostavil svoje bivališče v starem kraju in se nastanil v Združenih državah.

Če se novodošli inostrancev ob svojem prihodu v ameriško pristanišče nahaja v takem zdravstvenem stanju, da je takojšnja bolniška oskrba potrebna že iz humanitarnih ozirov, mu take oskrbe nikoli ne odrekajo.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ in KDZ).
Odgovorni urednik: Alojz Leskošek.
Tisk Zvezne tiskarne v Celju.

Kupimo vsako množino starega svinca Puškarna v Kranju.

OBJAVA!

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, katere naredi na moj račun katerakoli oseba in da sem plačnik samo za tiste dobave, ki jih naročim sam oziroma kojih naročilo odobrim.

Ljubljana 21. junija 1923.

Fran Čuden

Ljubljana — Prešernova ul. 1

OBJAVA.

Čast nam je obvestiti slavno občinstvo, da smo uredili v svoji tvornici posebni oddelek za

rezbarstvo in strugarstvo lesa.

Proizvajamo vse vrste tipk za zvonove, podložne deščice, držala (Hefte in Griffe) za vsakršno industrijo, kakor tudi vse fasonirane predmete za mizarje in industrije, lesene svetiljke, stružene in rezane. — Opremljeni smo z vsemi najmodernejšimi stroji ter smo zmožni izvršiti vsako naročilo brzo in kulantno. — Obenem priporočamo svoje bogato opremljeno skladišče električnih svetilnic, nočnih svetilk in vseh drugih elektrotehničnih potrebščin. — Lastno izdelovanje električnih baterij in žepnih svetilk.

IVAN PASPA IN SINOVI

Poslovnica:
Bogovičeva ul. 9
Int. telefon 8—99.

ZAGREB

Tvornica:
Gunduličeva ul. 41
Telefon 7—25.

Upton Sinclair:

France Kremen.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

France je čez nekaj hipcev opazil, da je v njegovi bližini cela vrsta ljudi privezanih kakor on in izpostavljenih enakemu mučenju. Bilo je kakor v mesnici, kjer vise živalska trupla v vrsti — samo kdo si naj zamisli mesnico, katere pod se bi vsakih pet sekund nagnil petinštirideset stopinj v kotu na eno stran in drugih pet sekund ravno toliko stopinj na drugo stran?

Vsak hip pa so privlekli druga živa bitja in jih obesili v tej blazni mesnici! Dva mornarja v uniformi sta opotekaje privredla moža v sredo, prišla se za ograjo, za Franceta, za kogarkoli ali kar je že bilo in privezala žrtev za pas k stebri ali h kakršnikoli stvari, ki je bila pribita, ter ga pustila, da se je guncal dol in gor. Ena stran sobe je bila kmalu polna trupel, polnila se je druga stran in še zmirom so vlačili novo človeško mrhovino. Soba je bila vsekakor jedilnica, kajti sredi je stala miza z dvema vrstama stolov. Vsi stoli so bili zasedeni s privezanimi ljudmi, druge so pričvrstili k nogam stolov in povsod, kjer se je kaj držalo poda in sten. Nekateri so mislili, da se lahko drže pokonci brez opore, ali čim so poskusili, so bili hitro uverjeni, da je vsak poskus zastoj in telebnili so na tla ali na soseda.

France ni bil prvič v položaju, ko se je moral boriti z nepričakovanimi težavami in radi tega je hitro zbral v sebi vse umetnosti samoobrambe. Tresel se je od mraza in posrečilo se mu je, da je zlezel iz svoje mokre bluže. Rad bi se bil osvobodil premočene srjace, toda pred njim je bilo privezanih nekaj deklet, zato se ni upal dalje. Tedaj so prišli mornarji z naročaji koev in prisilili med drugimi tudi Franceta, da je potegnil s sebe mokro ledeno uniformo in se ovil s kocem čez pas, da ga ni žagala vrv, s katero je bil privezan k ograji. Potem je priplesal kuhar z loncem vroče kave. Z izurjenostjo akrobata, ki se zna obdržati na zibajoči se vrvi, je kuhar spretno nesel kavo po gugajočem se podu in nalival skodelice z noscem. France je tudi dobil nekaj gorke tekočine v svoje grlo.

Mali strojnik se je takoj čutil boljšega in čez nekaj trenutkov je stregel svojemu tovarišu na desnici, ki je butal z nosom ob steno toliko časa, da je krvavel curkoma in kri mu je zalila oči, da je bil slep. Mož na levi je pa neprestano tolkel z glavo ob steber in dregal Franceta z nogo v trebuh. France je protestiral, toda zaman; mož je bil menda gluh. Prišel je častnik, nastavil uho na prsi nemirneža in izjavil, da je mrtev. Mornar je prinesel drugo vrv in ga trdo privezal za vrat in noge — in potem je miroval.

Več ur je bil France privezan k stebričku iz medenine. Mornarji so ga tolažili, da bo rušilec kmalu v pristanišču, in po-

98. nadalj.

Prilavljajte se na
v sedelavski zlet v Mariboru!

stregli so mu z gorko juho. Nekateri siromaki so omedleli, toda pomoči zanje ni bilo. Rešenci iz prvih čolnov so napolnili postelje moštva in častnikov, oni pa, ki so bili rešeni za njimi, morajo viseti privezani in biti zadovoljni, da so živi. Nek mornar je rekel, da morajo hvaležni biti za lepo vreme. Parnik se sicer ne potopi nič hitreje v slabem vremenu, ampak valovi ga zanesejo daleč stran in rešitev v čolnih je nemogoča. In France je bil hvaležen...

Siromak je bil tako izdelan, da se je komaj držal za medenino, in že je bil izgubil upanje, da bo še kdaj stal na tleh, ki se ne zibljejo, ko je prišla vest, da je pristanišče na obzorju in da bo kmalu konec vseh težav. Majhna ladja se je tresla vsled mogočnega gibanja njenih strojev, kar pa ni motilo Franceta saj je bil varen strojev. Prosil je, da so ga odvezali in potem se je vlegel na mestu in zaspal. Spal je tako trdno, da ni odprl oči, ko so ga položili v nosilnico, odnesli na pomoč, kjer so ga vrgli na motorni voz, ki je zdrčal z njim v bolnišnico.

XXI.

France Kremen v visoki družbi.

Ko se je France spet pričel zanimati za življenje, je ležal v postelji, in sicer v postelji, ki je bila mirna in ki ni vsakih pet sekund skakala proti stropu in se pogrezala kot vzpenjača v klet. Še boljše pa je bilo to, da so bile na postelji čiste rjuhe in okrog se je sukal ljubeznjiv angelj v snežnobelem oblačilu. Čitatelj moj, ki zasleduješ avanture Franceta Kremena, ti si morda blagoslovljen z dobrotami življenja, in zato ti je treba pojasniti, da ni France nikdar prej vedel, kaj se pravi spati na rjuhi in pod rjuho — še manj je vredno govoriti o čistih rjuhah; nikdar ni spal v nočni srjaci in nikoli o njegovem življenju se mu ni še pripetilo, da bi mu snežnobel angelj z ljubkim nasmehom in s sijajem zlatorjavih las prinesel krožnik dobre juhe na posteljo! France je bil kakor začaran. Krasna postava je stala pri njegovi postelji in čakala na vsak njegov migljaj, a kadar je ni potreboval, je sedla zraven njega in kramljala z njim ter ga izpraševala o tem in onem iz njegovega življenja. Postrežnica je mislila, da je France vojak — in on, nesramna nadloga, je uganil njene misli pa ji ni hotel povedati, da je le navaden popravljač motornih kolesjev.

France je bil v vojaški bolnišnici, v kateri je bilo videti strašne prizore in slišati grozne glasove, toda on ni dolgo časa videl ne slišal ničesar — tako dobro se mu je godilo! Ležal je lepo na mehkem in gorkem in napol dremuckal kakor zaspana mačica; jedel je dobre jedi in pil dobre reči, nato je zaspal, in ko je zopet odprl oči, o nebesa — grel ga je mehak žarek zlatorjavega sija okrog glave prelepe postrežnice, njegovega angelja. Malo po malo se je zavedel, da je nekje v isti sobi mož, ki se je vso noč davil in lovil sapo s svojimi, od strupenega plina razjedemimi pljuči.

Dalje prih.